

STANOVISKO HLAVNEJ KONTROLÓRKY MESTA BREZNA K NÁVRHU ROZPOČTU NA ROK 2011

Podľa § 18f ods. 1 písm. c/ zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu na rok 2011 (ďalej len stanovisko).

Moje stanovisko som spracovala na základe návrhu rozpočtu výdavkov na rok 2011 v programovom členení, návrhu viacročného rozpočtu na roky 2011 – 2013 podľa funkčnej a ekonomickej klasifikácie – tabuľkového spracovania, dôvodovej správy k návrhu rozpočtu na roky 2011 – 2013 a návrhu na uznesenie, t.j. materiálu, ktorý bol zverejnený v zmysle zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. na úradnej tabuli mesta dňa 4.11.2010.

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzala z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2011 – 2013 a návrhu rozpočtu na rok 2011 (ďalej len návrh rozpočtu) z dvoch hľadísk:

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, konkrétne:

- zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon č.583/2004“).

Návrh rozpočtu zohľadňuje príslušné ustanovenia:

- zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z.n.p., na základe ktorého mesto vydalo všeobecne záväzné nariadenia k jednotlivým miestnym daniam,
  - zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
  - zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z.n.p.
- a ostatných súvisiacich právnych noriem.

1.2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami Mesta Brezna

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecne záväzných nariadeniami mesta (ďalej len „VZN“):

- VZN - Zásady rozpočtového hospodárenia Mesta Brezna,
- VZN o poskytovaní dotácií, návratných finančných výpomocí a členských príspevkov,
- VZN o dani z nehnuteľnosti,
- VZN o dani za psa, dani za užívanie verejného priestranstva, dani za ubytovanie, dani za predajné automaty a dani za nevýherné hracie automaty,
- VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany Mesta Brezna

Návrh rozpočtu bol zverejnený na úradnej tabuli mesta dňa 4.11.2010.t.j. v zákonom stanovenej lehote (najmenej 15 dní pred jeho schválením) v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p.

B. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU

Viacročný rozpočet na roky 2011 – 2013 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 583/2004 Z. z.

Viacročný rozpočet sa považuje za strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky mesta, v ktorom sú v rámci jeho pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov mesta najmenej na tri rozpočtové roky. Pri tvorbe viacročného rozpočtu by sa malo vychádzať zo schváleného „Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Brezno (2008-2013)“, z prijatých koncepcií rozvoja školstva, kultúry a športu a „Komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb mesta Brezno na rok 2008 - 2013 .

Návrh rozpočtu príjmov bol zverejnený a na schválenie mestskému zastupiteľstvu (ďalej len „MsZ“) predložený podľa ekonomickej klasifikácie na úrovni hlavnej kategórie, kategórie a položky. Návrh rozpočtu výdavkov bol zverejnený a na schválenie predložený podľa funkčnej klasifikácie na úrovni oddiel, skupina, trieda, podtrieda a podľa ekonomickej klasifikácie na úrovni hlavnej kategórie a kategórie. Predložený návrh rozpočtu nerozdeľuje výdavky podľa zdroja a podľa rozpočtových položiek a podpoložiek.

C. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Na prerokovanie je predložený návrh viacročného rozpočtu obce na roky 2011 – 2012 a návrhu rozpočtu obce na rok 2011 s nasledovnými východiskovými ukazovateľmi:

Rozpočet celkom:

Rozpočtové roky	2011	2012	2013
Príjmy celkom	9 712 653	9 944 676	10 427 020
Výdavky celkom	9 668 473	9 621 854	10 104 198
Hospodárenie obce: prebytok rozpočtu – schodok rozpočtu	44 180	322 822	322 822

Bežný rozpočet:

Rozpočtové roky	2011	2012	2013
Bežné príjmy celkom	9 053 402	9 939 676	10 422 020
Bežné výdavky celkom	9 009 222	9 343 178	9 798 941
Hospodárenie obce: prebytok rozpočtu – schodok rozpočtu	44 180	596 498	623 079

Kapitálový rozpočet:

Rozpočtové roky	2011	2012	2013
Kapitálové príjmy celkom	659 251	5 000	5 000
Kapitálové výdavky celkom	659 251	278 676	305 257
Hospodárenie obce: prebytok rozpočtu – schodok rozpočtu	0	- 273 676	- 300 257

Finančné operácie:

Rozpočtové roky	2011	2012	2013
Príjmové finančné operácie celkom	278 642	0	0
Výdavkové finančné operácie celkom	322 822	322 822	322 822
Hospodárenie obce: prebytok rozpočtu – schodok rozpočtu	- 44 180	- 322 822	- 322 822

(údaje v tabuľkách sú uvádzané v €)

Viacročný rozpočet na roky 2011 – 2013 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet na rozpočtový rok 2011 je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné.

VÝCHODISKÁ TVORBY ROZPOČTU

Tvorba návrhu rozpočtu príjmov pre rok 2011 v celkovom objeme 9 712 653 € predpokladá ich výrazný pokles oproti rozpočtom rokov 2010, 2009 a 2008 (rok 2010 – schválený rozpočet 10 177 902 €, upravený rozpočet k 30.9.2010 – 11 457 361 €, rok 2009 – skutočnosť – 12 360 816€, rok 2008 – skutočnosť 14 928 599 €).

Tvorba návrhu rozpočtu príjmov vychádza z celkového predpokladaného objemu:

- daňových príjmov - 5 976 211 € (rok 2010 – schválený rozpočet - 5 718 548 €, upravený rozpočet k 30.9.2010 – 5 512 811 €, rok 2009 – skutočnosť – 5 996 111 €, rok 2008 – skutočnosť – 6 500 963 €);
- nedaňových bežných príjmov – 905 653 € (rok 2010 – schválený rozpočet - 1 246 252 € upravený rozpočet k 30.9.2010 – 1 425 685 €, rok 2009 – skutočnosť - 1 473 035 €, rok 2008 – skutočnosť – 2 273 452 €);
- nedaňových kapitálových príjmov získaných z predaja majetku mesta v objeme 619 418 € (rok 2010 – schválený rozpočet - 450 000 €, upravený rozpočet k 30.9.2010 - 1 188 631 €, rok 2009 – skutočnosť – 808 422, rok 2008 – skutočnosť – 424 915 €).

Príjmom rozpočtu budú aj transfery, t.j. dotácie poskytované mestu z rozpočtov jednotlivých rozpočtových kapitol v rámci financovania prenesených kompetencií, ďalšie dotácie zo ŠR a účelové dotácie z rozpočtov obcí v celkovej rozpočtovanej výške 2 171 538 € (rok 2010 – schválený rozpočet - 2 261 410 €, upravený rozpočet k 30.9.2010 – 2 731 748€, rok 2009 – skutočnosť – 3 112 228, rok 2008 – skutočnosť – 2 360 353 €).

V roku 2011 sú naplánované kapitálové dotácie vo výške 39 833 €.

Predkladaný návrh rozpočtu príjmov je potrebné považovať za rámcový (je spracovaný do výšky predpokladaných daňových a nedaňových príjmov, dotácií a transferov), ktorý prejde určitým vývojom v súvislosti s ich plnením a to najmä s plnením daňových príjmov, kapitálových príjmov (vplyv skutočne zrealizovaných prevodov nehnuteľného majetku) a v súvislosti s poskytnutím účelových dotácií.

Z predloženého návrhu rozpočtu príjmov je zrejмый dlhodobý pokles nedaňových príjmov mesta, t.j. príjmov, ktoré má mesto zo svojej činnosti a z hospodárenia so svojim majetkom.

Vo výdavkovej časti predstavuje návrh rozpočtu celkový objem 9 668 473 €, z toho rozpočet bežných výdavkov vo výške 9 009 222 € (rok 2010 –schválený rozpočet - 8 784 706 €, upravený

rozpočet – 9 963 757 €) a rozpočet kapitálových výdavkov vo výške 659 251 € (rok 2010 – schválený rozpočet - 1 070 374 €, upravený rozpočet – 2 554 276 €).

Rovnako aj predkladaný návrh rozpočtu výdavkov prejde určitým vývojom, najmä v súvislosti s plnením bežných príjmov rozpočtu a s reálnou tvorbou investičných zdrojov – plnením kapitálových príjmov.

Z predloženého návrhu rozpočtu výdavkov je zrejмый nárast bežných výdavkov a to napriek poklesu bežných príjmov. Rozpočet kapitálových výdavkov sa nedá reálne hodnotiť porovnaním s minulými rokmi, pretože tento závisí od reálnych zdrojov rozpočtu mesta, ktoré sú na rok 2011 na minimálnej úrovni.

ROZPOČET PRÍJMOV

Vývoj príjmovej časti rozpočtu Mesta Brezna:

Rok	Rozpočet príjmov celkom	Skutočnosť naplnenia príjmov celkom
2001	108 394	112 964
2002	187 275	217 253
2003	207 301	222 581
2004	271 312	249 057
2005	400 020	427 922
2006	341 776	377 658
2007	347 128	378 094
2008	427 522/ 14 191 130	14 928 599
2009	11 783 151	12 360 816
2010	UR k 30.9.2010 - 11 457 361	k 30.9.2010- 8 527 431€
2011	9 712 653	

(UR – upravený rozpočet, údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a v roku 2010 a 2011 v €)

V tabuľke sú prehľadným spôsobom spracované základné údaje pre porovnanie vývoja príjmov za sledované obdobie a z údajov v tabuľke je zrejмый pokles rozpočtovaných príjmov.

1. BEŽNÉ PRÍJMY

Vývoj bežných príjmov :

Rok	Schválený rozpočet bežných príjmov	Upravený rozpočet bežných príjmov	Skutočnosť plnenia bežných príjmov
2005	210 034	248 659	268 908
2006	222 900	253 650	275 183
2007	236 068	254 705	307 079
2008	251 937	302 719/ 10 048 430	11 134 767
2009	300706/9 981611	10 024 114	10 581 374
2010	9 226 210	k 30.9.2010 9 670 244	k 30.9.2010 6 735 630
Návrh 2011	9 053 402		

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a v roku 2010 a 2011 v €)

Za posledné roky sa darilo plniť bežné príjmy vysoko nad ich rozpočet, čo malo kladný vplyv na hospodárenie mesta. **Od roku 2009 dochádza k poklesu bežných príjmov mesta, a to nielen vplyvom hospodárskej krízy a poklesom výnosu dane poukazovanej územnej samospráve zo štátu, ale najmä poklesom nedaňových príjmov, t.j. príjmov mesta z vlastnej činnosti (administratívne a iné poplatky a platby) a príjmov mesta z hospodárenia s vlastným majetkom (príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku).**

V návrhu viacročného rozpočtu sa uvažuje so stabilizáciou bežných príjmov, evidentne sa počíta s rastom daňových príjmov (v roku 2011 až 2013 s rastom výnosu podielových daní, v roku 2012 aj s rastom miestnych daní), diskutabilný je návrh rozpočtu nedaňových príjmov na roky 2012 a 2013.

1.1. Daňové príjmy

Vývoj daňových príjmov

Rok	Rozpočet daňových príjmov	Skutočnosť naplnenia daňových príjmov
2001	50 900	52 970
2002	53 295	54 668
2003	58 130	58 916
2004	73 938	71 259
2005	130 238	146 626
2006	148 694	155 171
2007	151 938	170 026
2008	181 628	6 500 963
2009	5 836 789	5 996 111
2010	5 718 548	k 30.9.2010 3 351 228
	k 30.9.2010 5 512 811	
Návrh 2011	5 976 211	

(SR – schválený rozpočet, UR – upravený rozpočet, údaje sú uvedené do roku 2008 v tis. Sk, od roku 2009 v €)

Daňové príjmy vždy tvorili najstabilnejšiu a najvýznamnejšiu zložku rozpočtu mesta; táto skutočnosť sa nemení ani v roku 2011. Daňové príjmy mesta v návrhu rozpočtu tvoria 66% z bežných príjmov mesta, minulý rok to bolo 63%.

Prehľad vývoja dane z nehnuteľnosti:

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2002	12 186	11 573
2003	13 330	13 669
2004	14 078	13 338
2005	20 200	26 353
2006	19 000	19 066
2007	18 400	18 849
2008	19 146/ 635 531	24 921/827 226
2009	815 869	815 869
2010	803 293	k 30.9.2010 704 275
Návrh 2011	845 366	

(SR – schválený rozpočet, UR – upravený rozpočet, údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a od roku 2010 v €)

Prehľad vývoja jednotlivých druhov dane z nehnuteľnosti – daň z pozemkov, daň zo stavieb a daň z bytov:

Rok	Daň z pozemkov	Daň zo stavieb	Daň z bytov
2004	2 450	10 341	547
2005	5 813	19 061	1 479
2006	2 694	15 248	1 125
2007			
2008 - UR	2 546	15 500	1 100
2008 – skutočnosť k 30.10.	2 655	18 796	1 035
2009	137 769	615 286	62 814
2010	149 373	604 129	49 791
Návrh 2011	142 667	639 890	62 809

(SR – schválený rozpočet, UR – upravený rozpočet, , údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a od roku 2010 v €)

Prehľad vývoja rozpočtu a plnenia príjmov u poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad:

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2004	10 937	8 404
2005	13 862	8 012
2006	10 000	12 557
2007	11 000	10 410
2008	12 000/424 882	15 840/525 792
2009	12 800/424 882	445 093
2010	488 214	k 30.9.2010 424 882
Návrh 2011	446 972	

(SR – schválený rozpočet, UR – upravený rozpočet, , údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a od roku 2010 v €)

V roku 2011 sa neuvažuje so zvyšovaním miestnych daní, naopak uvažuje sa so znížením dane za psa v bytových domoch. Podľa návrhu viacročného rozpočtu sa so zvyšovaním miestnych daní uvažuje až v roku 2012.

Mesto vôbec nerozpočtuje príjmy zo sankcií uložených v daňovom konaní, čo sa mi vzhľadom k výške daňových pohľadávok javí ako nedostatočné.

1.2. Nedaňové príjmy

Ide o príjmy z podnikania a vlastníctva majetku a príjmy z administratívnych a iných poplatkov. Ide o kategóriu príjmov, ktorých rozpočtovanie z dlhodobého hľadiska je veľmi problematické.

Ako bolo vyššie uvedené, veľmi diskutabilný je návrh rozpočtu nedaňových príjmov na roky 2012 a 2013, ktorý kopíruje rok 2011, t.j. nepočíta sa so žiadnym vývojom a to napriek skutočnosti, že tieto príjmy majú z dlhodobého vývoja klesajúcu tendenciu.

V tejto súvislosti je opäť zaujímavé poukázať na skutočnosť, že za obdobie rokov 2009, 2010 a aj v návrhu roku 2011 sa počíta s výrazným poklesom týchto príjmov v absolútnom vyjadrení z objemu 1 473 035 € na 905 653. €.

Príjmy z vlastníctva, t.j. z prenájmu pozemkov, budov, bytov a nebytových priestorov sú v roku 2010 plánované v zmysle uzatvorených platných nájomných zmlúv vo výške 511 303 € , čo je výrazný pokles v porovnaní so skutočnosťou roku 2009 – 911 248 € a so skutočnosťou roku 2008 –

1 423 853 €. Toto potvrdzuje aj porovnanie počtu nájomných zmlúv na prenájom nebytových priestorov; v roku 2008 ich bolo 79, v roku 2009 – 74 a k 30.9.2010 len 63.

Mesto v roku 2011 neplánuje príjmy z podnikania, t.j. príjmy z dividend a príjmy zo zisku mestských obchodných spoločností.

Opätovne ako po minulé roky upozorňujem na skutočnosť, že za uplynulé roky dochádza k rapídnemu poklesu príjmov z vlastníctva majetku, tento pokles je zaznamenaný na príjmovej strane rozpočtu, nie je však nijak kompenzovaný. Už v súčasnosti je možné konštatovať, že tieto príjmy nestačia a v budúcnosti nebudú stačiť na udržiavanie majetku vo vlastníctve mesta.

- **Administratívne a iné poplatky**

Do tejto kategórie príjmov patria najmä príjmy zo správnych poplatkov a ďalších administratívnych poplatkov; v porovnaní s rokom 2008 a 2009 sa plánuje zníženie týchto príjmov.

- **Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov**

Rozpočet pre rok 2011 je u týchto príjmov nižší ako v roku 2009; dôvodom je nižší objem finančných zdrojov pre úročenie termínovaných vkladov (vyčerpanie prostriedkov rezervného fondu v rokoch 2008 a 2009).

- **Iné nedaňové príjmy**

Rozpočet pre rok 2011 je u týchto príjmov nižší ako v uplynulých rokoch.

1.3. Dotácie a transfery

V návrhu rozpočtu sa uvažuje s dotáciami, ktoré budú poskytované mestu z rozpočtov jednotlivých rozpočtových kapitol v rámci financovania prenesených kompetencií, s ďalšími dotáciami zo ŠR a účelovými dotáciami z rozpočtov obcí v celkovej rozpočtovanej výške 2 171 538 €.

2. KAPITÁLOVÉ PRÍJMY

Vývoj kapitálových príjmov:

Rok	Rozpočet kapitálových príjmov	Skutočnosť naplnenia kapitálových príjmov
2001	14 081	14 421
2002	19 516	8 559
2003	23 640	36 517
2004	42 963	19 142
2005	27 680	35 705
2006	36 624	58 844
2007	19 432	15 243
2008	102 522	12 801/ 424 915
2009	1 779 037	1 779 742
2010	k 30.9.2010 1 787 117	k 30.9.2010 1 193 315
Návrh 2011	659 251	

(SR – schválený rozpočet, UR – upravený rozpočet, údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a od roku 2010 v €)

Plnenie kapitálových príjmov súvisí s realizáciou investičných zámerov mesta. Plnenie týchto príjmov vo vecnom vyjadrení (plánovaný predaj konkrétneho majetku) je po uplynulé roky veľmi problematické a mestu sa nedarí príjmy z plánovaného predaja majetku mesta plniť. Tieto riziká môžu v budúcnosti vážne ohroziť plánovaný investičný rozvoj mesta; kapitálové príjmy sú podľa predloženého návrhu rozpočtu jediným zdrojom realizácie investičných zámerov a aj to len v roku 2011, pretože mesto v rokoch 2012 a 2013 uvažuje s kapitálovými príjmami len vo výške 5 000 €!

V roku 2011 je rozpočtované plnenie kapitálových príjmov vo výške 619 418 €; naplánované vecné plnenie týchto príjmov v predajoch ako je uvedené v návrhu rozpočtu považujem za problematické.

V návrhu rozpočtu príjmov sa uvažuje s kapitálovými transfermi, t.j. s dotáciami, ktoré mesto získa v rámci sektora verejnej správy, vo výške 39 833 € pre rok 2011 a s nulovými dotáciami pre roky 2012 a 2013. Pozoruhodné ale v tejto súvislosti je, že v návrhu rozvojových programov sa uvažuje s dotáciami pre rok 2011 vo výške 2 327 789 €, prerok 2012 vo výške 3 479 091 a pre rok 2013 – 1 913 149.

ROZPOČET VÝDAVKOV

Vývoj výdavkovej časti rozpočtu Mesta Brezna:

Rok	Rozpočet výdavkov celkom	Skutočnosť čerpania výdavkov celkom
2001	97 394	100 790
2002	262 884	318 692
2003	385 141	384 329
2004	238 581	234 877
2005	387 365	377 907
2006	335 230	318 789
2007	262 643	319 315
2008	356 295	14 820 022
2009	15 177 615	14 855 292
2010	k 30.9.2010 12 518 033	k 30.9.2010 7 994 066
Návrh 2011	9 668 473	

(SR – schválený rozpočet, UR – upravený rozpočet, , údaje sú uvedené do roku 2008 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a od roku 2010 v €)

Z prehľadu je evidentný výrazný pokles výdavkov, čo do značnej miery súvisí s poklesom príjmov (u bežných výdavkov) a s poklesom kapitálových zdrojov (nízke kapitálové príjmy a vyčerpaný rezervný fond).

1. BEŽNÉ VÝDAVKY

Vývoj bežných výdavkov:

Rok	Rozpočet bežných výdavkov	Skutočnosť čerpania bežných výdavkov
2001	63 943	66 108
2002	75 009	103 903
2003	177 840	177 455
2004	205 850	203 996
2005	224 583	220 205
2006	241 655	251 091

2007		237 856		253 698
2008		233 526		9 057 226
2009		9 822 211		9 548 917
2010	k 30.9.2010	9 963 757	k 30.9.2010	6 885 920
Návrh 2011		9 009 222		

(SR – schválený rozpočet, UR – upravený rozpočet, údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a od roku 2010 v €)

Z vývoja bežných výdavkov v sledovanom období je zaujímavá skutočnosť, že napriek kríze bežné výdavky neklesajú, naopak rastú (roky 2008 a 2009 - skutočnosť a 2010 – rozpočet).

V roku 2011 je naplánovaný pokles rozpočtu bežných výdavkov, ale uvažuje sa len s reálnym poklesom o 6% v porovnaní so skutočnosťou roku 2009, čo nezohľadňuje pokles bežných príjmov (predpokladá sa 15%). Táto skutočnosť významne ovplyvňuje plánovaný prebytok bežného rozpočtu, pre rok 2011 sa uvažuje s prebytkom bežného rozpočtu len vo výške 44 180 €.

V roku 2011 sa uvažuje s poklesom bežných výdavkov v celkovom vyjadrení; v rámci jednotlivých bežných výdavkov sa so znížením uvažuje len u prevádzkových výdavkov, u mzdových výdavkov sa počíta s ich rastom.

Vývoj mzdových výdavkov :

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2002	15 788	22 711
2003	34 921	33 967
2004	35 788	35 862
2005	34 801	32 243
2006	34 792	33 665
2007	32 416	35 673
2008	36 767	36 681
2009	1 362 542	1 348 737
2010	1 360 097	k 30.9.2010 1 370 478
Návrh 2011	1 570 790	

(údaje sú uvedené do roku 2008 v tis. Sk, od roku 2009 v €)

Vývoj prevádzkových výdavkov:

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2002	14 849	21 506
2003	26 699	26 302
2004	36 231	34 162
2005	39 176	37 033
2006	36 853	36 227
2007	29 690	29 701
2008	50 822	49 111
2009	1 797 082	1 560 264
2010	2 313 373	k 30.9.2010 2 313 373
Návrh 2011	1 471 909	

(údaje sú uvedené do roku 2008 v tis. Sk, v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a v roku 2010 v €)
(V oboch tabuľkách sú uvedené údaje bez výdavkov na rozpočtové a príspevkové organizácie)

U prevádzkových výdavkov sa uvažuje s výrazným poklesom, najvýraznejší pokles zaznamenávame na položkách:

- cestovné náhrady
- energie, voda a komunikácie
- nákup materiálu
- dopravné
- nájomné
- služby.

Nárast je na opravách a údržbe a to najmä z titulu úhrady výdavkov za realizované opravy a údržbu miestnych komunikácií.

Výdavky na financovanie rozpočtových organizácií – škôl a školských zariadení

	Skutočnosť 2008	Skutočnosť 2009	UR k 30.9.2010	Návrh 2011
ZŠ Pionierska 2 +ŠJ+ŠKD+MŠ	1 246 764	1 370 810	1 416 628	1 362 757
ZŠ MPČĽ + ŠJ+ŠKD+MŠ	692 359	701 882	694 341	609 942
ZŠ KR P 4 + ŠJ+ŠKD+MŠ	1 261 236	1 353 898	1 348 774	1 208 188
CVČ	119 100	112 853	106 784	87 864
ZUŠ	225 154	236 116	251 346	244 846
SPOLU	3 425 513	3 775 559	3 817 873	3 513 597

(údaje sú uvedené v €)

V roku 2010 sa pristúpilo k zmene financovania originálnych kompetencií školstva, čo sa premietlo aj do návrhu rozpočtu na tento rok. Pre rok 2011 sa uvažuje so znížením rozpočtu bežných výdavkov, čo podľa dôvodovej správy k návrhu rozpočtu je na originálnych kompetenciách v školstve, ktorých financovanie sa zabezpečuje z rozpočtu mesta (cez podielové dane), čo je nepochopiteľné, nakoľko v návrhu rozpočtu výnosov z podielových daní sa uvažuje s ich nárastom. Bez ohľadu na tieto skutočnosti faktom ostáva, že do školstva sa plánujú nižšie výdavky ako v roku 2010 a 2009.

Výdavky na financovanie príspevkových organizácií

	Skutočnosť 2008	Skutočnosť 2009	UR k 30.9.2010	Návrh rozpočtu 2011
Technické služby	1 000 232	1 133 412	919 018	917 842
MŠK	397 232	464 873	386 974	386 974
MSKS	274 215	255 022	215 350	185 000
SPOLU	1 671 679	1 594 584	1 521 342	1 489 816

(údaje sú uvedené v €)

Rovnako ako v minulosti, najväčšia úspora výdavkov je naplánovaná u výdavkov na činnosť mestských príspevkových organizácií, kde sa uvažuje s najväčším poklesom bežných výdavkov, oproti roku 2008 je to za všetky subjekty pokles o 11%.

Výdavky na dotácie pre právnické a fyzické osoby

	Skutočnosť 2008	Skutočnosť 2009	Rozpočet k 30.9.2010	Návrh rozpočtu 2011
Športové kluby	34 422	35 230	35 849	35 849
Kultúrne telesá	22 572	25 050	24 959	25 559
Členské príspevky	9 128	8 704	9 293	8 862
Neziskovým organizáciám	29 808	10 643	83 668	30 040
Súkromný taxík		0	9 584	10 752
SPOLU	137 256 €	136 352	228 970	141 067

(údaje sú uvedené v €)

V roku 2011 sa pristúpilo k zníženiu výdavkov na dotácie oproti roku 2010 (a to najmä v oblasti dotácií pre neziskové organizácie). Zvýšenie výdavkov oproti minulým rokom sa navrhuje u dotácií na šport a na kultúru.

V návrhu rozpočtu bežných výdavkov na rok 2011 podľa funkčnej klasifikácie, t.j. podľa jednotlivých odvetví sa uvažuje so zvýšením výdavkov oproti roku 2009 na činnosť matričného úradu, knižnice, na správu a údržbu ciest, na verejné osvetlenie, opatrovateľskú službu. Pri ostatných činnostiach sa uvažuje so znížením výdavkov. V súvislosti s prijatím návratných zdrojov financovania sa výrazne zvýšila výdavková položka - splácanie úrokov z týchto úverov.

V rámci analýzy výdavkov podľa jednotlivých činností musím konštatovať, že zníženie resp. zvýšenie výdavkov sa nepremietlo do jednotlivých programov rozpočtu. Najmä výrazné zníženie výdavkov, ktoré v mnohých činnostiach znamená redukovanie jednotlivých činností, nie je v programovom rozpočte zohľadnené čo znamená, že z návrhu rozpočtu sa dozvieme o koľko finančných prostriedkov sa znižuje rozpočet na jednotlivé činnosti, zabezpečované najmä prostredníctvom príspevkových organizácií, školských zariadení a niektorých odborov MsÚ, ale sa nedozvieme ktoré činnosti vplyvom tejto redukcie výdavkov nebudú v roku 2011 zabezpečené a aký to bude mať vplyv na zabezpečenie výkonu samosprávnych funkcií mesta.

2. KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY

Vývoj kapitálových výdavkov :

Rok	Rozpočet kapitálových výdavkov	Skutočnosť čerpania kapitálových výdavkov
2001	16 870	16 490
2002	54 139	53 613
2003	23 761	23 444
2004	26 830	24 981
2005	114 258	105 762
2006	83 445	67 698
2007	23 153	59 359
2008	154 345	5 557 027
2009	5 355 404	5 306 375
2010	1 070 374 k 30.9.2010 2 554 276	k 30.9.2010 1 108 146
2011	659 251	

(údaje sú uvedené v rokoch 2008 a 2009 v tis. Sk a v € a od roku 2008 v €)

Rozpočet kapitálových výdavkov pre rok 2011 počíta len s jediným zdrojom a to sú príjmy z predaja majetku – 659 251 €, prognóza vývoja ktorých je z minulých období veľmi problematická. Ostatné zdroje ako prebytok bežného rozpočtu a prostriedky peňažných fondov sú určené na splácanie istín úverov a aj z týchto prostriedkov sú reálne zabezpečené (z hľadiska hotovostného princípu) len prostriedky peňažných fondov (278 642 €), ktoré ale nestačia ani na pokrytie výdavkových finančných operácií.

V rámci kapitálového rozpočtu sa uvažuje s použitím kapitálových výdavkov vo výške 659 251€; upozorňujem, že tieto výdavky sú z hotovostného hľadiska zdrojovo nekryté.

3. ROZVOJOVÉ PROGRAMY

V rámci hodnotenia kapitálového rozpočtu osobitnú pozornosť venujem rozvojovým programom mesta; vychádzam pritom zo skutočnosti, že pri tvorbe viacročného rozpočtu na roky 2011 – 2013 sa zo zákona č. 583/2004 Z.z. povinne realizuje programové rozpočtovanie, ktoré sa týka najmä rozvojových programov ako súčasť kapitálového rozpočtu mesta. Práve rozvojové programy mesta majú obsahovať povinné programové náležitosti, ktorými sú zámer, ciele, merateľné ukazovatele, začiatok a koniec realizácie programu, rozpočtové náklady programu, finančné krytie v jednotlivých rozpočtových rokoch apod.

Rozvojové programy mesta tieto náležitosti neobsahujú a ich rozpočtovanie v rámci programového rozpočtu mesta hodnotím ako veľmi problematické a to z nasledovných dôvodov:

- rizikovosť zdrojov pre realizáciu rozvojových programov v trojročnom horizonte

Zdroje	2011	2012	2013
Prebytok BR	0	273 676	300 257
Kapitálové príjmy	659 251	5 000	5 000
Mimorozpočtové zdroje – úver, peňažné fondy	0	0	0
SPOLU	659 251	278 676	305 257

v €

(z prebytku bežného rozpočtu a z mimorozpočtových zdrojov sú odpočítané splátky istiny úverov)

Reálne zdroje financovania rozvojových programov, t.j. úverové zdroje alebo zdroje peňažných fondov sa vyčerpali v minulých rokoch, v roku 2011 sa zostatok rezervného fondu vo výške 278 642 € použije na splátku istiny úveru. Prebytok bežného rozpočtu ako zdroj rozvojových programov je veľmi problematický a závisí od hospodárenia mesta v nasledujúcich rokoch. S ohľadom na uplynulé roky (permanentný rast bežných výdavkov) bude veľmi problematické zabezpečiť tento zdroj pre splácanie istiny úveru a nie to ešte ako reálny zdroj pre realizáciu rozvojových programov. Rozpočet kapitálových príjmov nemožno ani uviesť ako zdroj finančných prostriedkov. Viazať kapitálové výdavky na tieto zdroje je veľmi riskantné a to najmä u projektov z EÚ, kde je povinná spoluúčasť mesta, ktorú je potrebné zabezpečiť reálnymi zdrojmi.

- veľké množstvo „rozpracovaných“ rozvojových programov

Za uplynulé obdobie sa v návrhu rozvojových programov počet rozvojových programov „vyvíjal“ nasledovne:

ROK	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet rozvojových programov	26 +7	42 +7	24 +7	12	11	6

Ide o realitu, ktorá odráža nedostatok investičných zdrojov pre realizáciu rozvojových programov. S poklesom rozpočtovaných rozvojových programov sa počíta už od roku 2009; v návrhu viacročných rozpočtov za uplynulé roky sa neuvažovalo s ďalšou realizáciou „rozpracovaných“ rozvojových programov.

V tejto súvislosti upozorňujem na fakt „zmarenia“ investícií; v minulých rokoch bolo v rozvojových programoch mesta rozpočtovaných veľké množstvo investičných akcií; z týchto akcií mnohé ostali len v rovine štúdií a projektových dokumentácií, ktorých realizácia s odstupom času bude problematická a v mnohých prípadoch aj nemožná, či už z hľadiska nedostatku finančných prostriedkov na ich realizáciu alebo z titulu neaktuálnych projektov a projektových dokumentácií.

Z tohto hľadiska musím konštatovať vysoký objem rozpracovaných projektov a rozpracovaných investícií, u ktorých boli preinvestované nemalé objemy kapitálových výdavkov a ktoré sú z pohľadu viacročného rozpočtu na budúce roky rozpočtovo a ani programovo nekryté.

- závislosť od veľkého objemu nepotvrdených dotácií v návrhu rozvojových programov

V návrhu rozvojových programov pre roky 2009 až 2011 sa uvažovalo s nasledovnou výškou dotačných zdrojov:

v tis. Sk/€

Dotačné zdroje	2009	2010	2011
SPOLU	149 393/4 958 939	211 976/7 036 314	102 150/3 390 759

V návrhu rozvojových programov na roky 2010 až 2012 sa už uvažuje s nasledovnou výškou dotačných zdrojov:

v €

Dotačné zdroje	2010	2011	2012
SPOLU	4 380 836	6 034 365	5 032 309

V návrhu rozvojových programov na roky 2011 až 2013 sa už uvažuje s nasledovnou výškou dotačných zdrojov:

v €

Dotačné zdroje	2011	2012	2013
SPOLU	2 327 789	3 479 091	1 913 149

Porovnaním posledných troch viacročných rozpočtov je zrejmé, že je veľmi problematické kalkulovať s dotačnými zdrojmi, z tohto dôvodu v rozvojových programoch uvádzané dotácie nie sú uvedené ani v návrhu viacročného kapitálového rozpočtu, dá sa teda predpokladať, že ide len o možné zdroje bez zmluvného krytia.

V budúcnosti by bolo vhodné pri programovom viacročnom rozpočte uvádzať stav posúdenia projektov, najmä pri uvažovaných dotáciách, analyzovať ich úspešnosť a perspektívu čerpania dotácií.

- z hľadiska kapitálového rozpočtu nedostatočné finančné krytie rozvojových programov v budúcich rokoch

Už v návrhu rozvojových programov na roky 2009 až 2011 a následne na roky 2010 až 2012 sa v prípade mnohých investičných akcií uvádzalo, že z hľadiska nedostatku finančných zdrojov sa tieto presúvajú z roku 2010 do roku 2011 alebo 2012. V súvislosti s rizikovými zdrojmi v

nasledujúcich obdobiach je veľká pravdepodobnosť, že tieto investičné akcie budú presunuté do dlhšieho časového horizontu.

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA

Predpoklad vývoja výsledku hospodárenia v rokoch 2011 – 2013

V €

Rozpočtové roky	2011	2012	2013
Bežné príjmy celkom	9 053 402	9 939 676	10 422 020
Bežné výdavky celkom	9 009 222	9 343 178	9 798 941
Hospodárenie obce: prebytok rozpočtu – schodok rozpočtu	44 180	596 498	623 079
Kapitálové príjmy celkom	659 251	5 000	5 000
Kapitálové výdavky celkom	659 251	278 676	305 257
Hospodárenie obce: prebytok rozpočtu – schodok rozpočtu	0	- 273 373	- 300 257
Príjmy celkom	9 712 653	9 944 676	10 427 020
Výdavky celkom	9 668 473	9 621 854	10 104 198
Hospodárenie obce: prebytok rozpočtu – schodok rozpočtu	44 180	322 822	322 822

Mesto uvažuje na roky 2011 až 2013 s prebytkovým bežným rozpočtom, bude veľmi problematické prebytok bežného rozpočtu v plánovanej výške za tieto roky dosiahnuť aj v súvislosti s neistým plnením výnosu z podielových daní a so znižovaním nedaňových príjmov. Dôležité bude dodržať rozpočtovú disciplínu a zamerať sa na prehodnotenie a racionalizáciu bežných výdavkov.

Mesto počíta s výraznou modifikáciou kapitálového rozpočtu na roky 2011 až 2013 z titulu blížiacich sa komunálnych volieb; z uvedeného dôvodu je asi rozpočet kapitálových príjmov postavený bez reálneho vývoja a bez očakávania príjmov z predaja majetku (pretože o prevodoch majetku mesta rozhoduje výlučne mestské zastupiteľstvo). Problematické preto je v tejto súvislosti koncepcne hodnotiť návrh rozvojových programov, ktoré nemajú reálne zdrojové krytie. Z týchto dôvodov reálnosť kapitálového rozpočtu nehodnotím, len upozorňujem, že v novom volebnom období na najbližšom mestskom zastupiteľstve (odporúčam na tom, na ktorom sa bude schvaľovať záverečný účet mesta za rok 2010) je potrebné zrealizovať kapitálový rozpočet, vytvoriť istú rovnováhu medzi jeho príjmovou a výdavkovou stránkou a na základe zhodnotenia investičných zdrojov na najbližšie roky (minimálne na roky 2011 až 2013) postaviť reálny návrh rozvojových programov, ktorý bude zohľadňovať skutočné finančné možnosti rozpočtu mesta.

D. ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu Mesta Brezna na roky 2011 – 2013 a návrh rozpočtu Mesta Brezna na rok 2010 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi - zákonom č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Návrh rozpočtu zohľadňuje ustanovenia zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní

základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ostatné súvisiace právne normy.

Ing. Ingrid Veverková
hlavná kontrolórka Mesta Brezna

Vzhľadom k pripomienkam, ktoré som v texte uviedla, odporúčam venovať zvýšenú pozornosť plneniu príjmov, najmä z hľadiska hotovostného princípu. Zdôrazňujem, že musí byť zabezpečená rozpočtová disciplína zo strany všetkých subjektov, ktoré sú zapojené do rozpočtového procesu. Udržanie rozpočtovej rovnováhy je totiž nielen jediným predpokladom, aby boli naplnené ciele viacročného programového rozpočtu a to najmä zabezpečenie zdrojov financovania pre potreby rozvoja mesta ale v situácii, v akej sa mesto nachádza, aj jediným predpokladom, aby bola zabezpečená vyrovnanosť rozpočtu mesta a zároveň zabezpečené financovanie samosprávnych činností mesta.